

BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA INVESTITSİYALARNING O'RNİ VA AHAMIYATI

A'zamov Musurmon Axmadovich

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Urgut filiali Biznesni boshqarish va aniq fanlar kafedrasi assistenti Email:musurmonazamov089@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiyalarni o'rni va ahamiyati, Samarqand viloyati bo'yicha investitsiyalarning nazariy asoslari tadqiq qilingan. Hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi uchun investitsiyalarning ahamiyati, asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar, aholi jon boshiga o'zlashtirilgan investitsiyalar, ishlab chiqarishni rag'batlantirish borasida keng qamrovli chora-tadbirlarning xususiyatlari yoritilib berilgan.*

Kalit so'zlar: *investitsiya, moddiy investitsiyalar, moliyaviy investitsiyalar, aqliy investitsiyalar, ichki va xorijiy investitsiyalar.*

THE ROLE AND IMPORTANCE OF INVESTMENTS IN A MARKET ECONOMY

Annotation: *This article examines the role and significance of investments in a market economy, as well as the theoretical foundations of investments in the Samarkand region. The importance of investments for the socio-economic development of the region, investments allocated to fixed capital, per capita investments, and the features of comprehensive measures to stimulate production are highlighted.*

Keywords: *investment, material investments, financial investments, intellectual investments, domestic and foreign investments.*

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИЙ В РИНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Аннотация: *В данной статье рассматриваются роль и значение инвестиций в рыночной экономике, а также теоретические основы инвестиций в Самаркандской области. Освещено значение инвестиций для социально-экономического развития населенного пункта, особенности инвестиций на душу населения, комплексные меры стимулирование производства.*

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiya muhim ahamiyat ega hisoblanadi. Har bir mamlakatning rivojlanish darajasi, ya'ni iqtisodiyotning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishi ko'p jihatdan mamlakat iqtisodiyotiga jalb qilinayotgan investitsiyalarga bog'liq. Har qanday jamiyatning baraqaror iqtisodiy rivojlanishini investitsiyalarsiz tasavvur etib bo'lmaydi.

Ayniqsa, bugungi kunda bu narsa yaqqol namoyon bo'lmoqdaki, har qanday mamlakatning bozor tamoyillari asosida rivojlanishi investitsiyalarni jalb etish holatiga bog'liq. Jahon iqtisodiyotining globallasuvi jarayoni va xalqaro kapital harakatining kuchayishi rivojlanayotgan mamlakatlar va mintaqalar uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali milliy iqtisodiyotni rivojlantirish uchun katta istiqbollarni yaratdi. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida O'zbekiston va uning mintaqalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish muammosi yangi strategik ustuvorliklarni ishlab chiqishni talab qildi.

Shuning uchun hozirgi kunda mamlakatimizdagi faol investitsion siyosat olib borishdagi islohotlarning izchilligiga ustuvorlik sifatida asosiy e'tibor qaratish muhimligiga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev: "Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, qaysi davlat faol investitsiya siyosatini yuritgan bo'lsa, o'z iqtisodiyotining barqaror o'sishiga erishgan"³⁰, – deb e'tirof etib o'tdi. Bozor iqtisodiyotiga o'tishda investitsiyalarni yanada kengroq jalb qilish hamda moliyalashtirishning samarali usullarini o'rganish, muqobil variantlarni to'g'ri tanlash va baholashdek takomillashgan zamonaviy mexanizmlari va vositalarini chuqurroq o'rganish hamda investitsion infratuzilmalarni bozor tamoyillari orqali shakllantirish kelgusidagi asosiy vazifalarni hal etishda muhim omil bo'lib qolmoqda.

Mamlakatimizda investitsiya faoliyati ko'lamini yanada kengroq yuritishda nafaqat milliy, balki xalqaro moliya institutlarining barcha kredit liniyalaridan kengroq foydalanishga ega bo'lish maqsadga muvofiq bo'ladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Investitsiyalarning iqtisodiy mazmun-mohiyati to'g'risida iqtisodchi olimlar o'rtasida xilma-xil fikrlar mavjud. O'zbekiston Respublikasining 2014-yil 9-dekabrda „Investitsiya faoliyati to'g'risida“ qayta tahriridagi qonunida investitsiyaga quyidagicha ta'rif berilgan: "Investitsiyalar – qonun hujjatlarida taqiqlanmagan tadbirkorlik faoliyati va boshqa turdagi faoliyat obyektlariga kiritiladigan moddiy va nomoddiy ne'matlar hamda ularga bo'lgan huquqlar, shu jumladan, intellektual mulkka bo'lgan huquqlar, shuningdek, reinvestitsiyalar"³¹.

"Investitsiya" deganda, kelgusida daromad (foyda) olish yoki ijtimoiy samaraga erishish maqsadida qonun doirasida iqtisodiyotning turli tarmoqlari va boshqa sohalariga investorlar tomonidan qo'yiladigan barcha turdagi mulkiy, moliyaviy va intellektual boyliklar hamda ularga doir huquqlar tushuniladi. Boshqacha aytganda, investitsiyalar mulkchilikning har xil ko'rinishlaridagi moddiy, moliyaviy va nomoddiy boyliklarni ijtimoiy-iqtisodiy daromad olish maqsadida muomalaga kiritish hamda ularga doir boshqarishdir. Investitsiyalarga juda ko'p ta'rif berilgan. Jumladan, prof. D.G'. G'ozibekov investitsiyalarning iqtisodiy mazmun-mohiyatini moliyaviy kategoriya sifatida talqin etib, quyidagicha ta'rif berib o'tgan:

³⁰ Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil uchun mo'ljallangan eng muhim ustuvor vazifalar haqidagi Oliy Majlisra Murojaatnomasi. 2018-yil 28-dekabr.

³¹ O'zbekiston Respublikasining 2014-yil 9-dekabrda "Investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuniga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish haqida"gi O'RQ-380-sonli qonuni. 3-modda.

“Investitsiyalarning mazmuni aniq va ishonchli manbalardan mablag‘lar olish, ularni asosli holda safarbar etish, rikslar darajasini hisobga olgan holda kapital qiymatini saqlash va ko‘zlangan samarani olishdan iborat bo‘ladi”³². Prof. N.H. Haydarov investitsiyalar mazmun-mohiyatiga quyidagi ta‘rifni beradi: „Investitsiya mulk shaklidan qat‘i nazar tadbirkorlik asosida faoliyat ko‘rsatayotgan jismoniy va yuridik shaxslar yoki davlatning ijtimoiy va iqtisodiy samara olish maqsadida o‘z boyliklarini qonun doirasida bo‘lgan har qanday tadbirkorlik obyektiga sarflashidir”³³.

Rossiyalik iqtisodchi-olima L. Igonina tomonidan: „Investitsiyalar pulni saqlash, ko‘paytirish yoki ijobiy miqdordagi daromadni ta‘minlashni hisobga olgan holda uni joylashtirish mumkin bo‘lgan har qanday vosita sifatida ifodalanadi”³⁴ deb ta‘riflangan. “Investitsiya” darsligining muallifi, professor A. Neshitoy investitsiyalarning mazmunini quyidagicha tavsiflaydi: „Foyda olish yoki boshqa samaralarga erishish maqsadida o‘z yoki o‘zga mamlakatning turli tarmoqlariga tadbirkorlik loyihalari, ijtimoiy-iqtisodiy dasturlar hamda innovatsiya loyihalarini amalga oshirishga yo‘naltirilgan pul mablag‘larini (kapitalni) uzoq muddatga joylashtirishdir”³⁵. „Investitsiyalar iqtisodiy foyda va ijtimoiy samara olish maqsadida investitsiya sohasi obyektlariga kiritiladigan barcha turdagi mulkiy va intellektual boyliklarni aks yettiradi”³⁶. „Investitsiyalar deganda, foyda (daromad) olish va investorlarning individual maqsadlari singari ijobiy ijtimoiy samaraga erishish maqsadida iqtisodiyotning turli tarmoqlari va sohalariga, tadbirkorlik va boshqa turdagi faoliyat obyektlariga muayyan muddatga kapitalning maqsadli yo‘naltirilgan qo‘yilmasi shaklida amalga oshiriladigan xarajatlar yig‘indisi tushuniladi”³⁷. Xorijlik iqtisodchi-olimlardan U. Sharp, K. Eklund, Kempbell R. Makkonell, Stenli L. Bryu kabilar investitsiyalarning mazmun-mohiyati yuzasidan turlicha ta‘riflarni bayon etishgan. Jumladan, Nobel mukofotining iqtisodiyot bo‘yicha laureati (1990-yil) U. Sharp ta‘kidlashicha: „Investitsiyalar kelgusida (ehtimol, nomuayyan) qiymatlik olish maqsadida hozirgi vaqtda muayyan qiymatlikdan voz kechishdir”³⁸. “Moliyaviy investitsiyalar daromad olish (xuddi foizlar, dividendlar va ijara haqi singari) va asosiy kapital qiymatini ko‘paytirish maqsadida mohiyat jihatdan qimmatli qog‘ozlarga (aksiya, obligatsiya va boshqa qimmatli qog‘ozlar), ya‘ni moliyaviy aktivlarga joylashtirilgan kapital moliyaviy investitsiyalarni anglatadi”³⁹. Investitsiyalar hajmi olingan real daromadning iste‘mol va jamg‘armaga taqsimlanishiga bog‘liq. Aholining o‘rtacha daromadi past bo‘lgan holda ularning asosiy qismi (70-80 %) iste‘molga sarflanadi. Aholi daromadlarining o‘sib borishi jamg‘arishga yuboriladigan qismning ortib borishiga

³² G‘ozibekov. D. G‘ Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari. – T.: “Moliya” nashriyoti, 2003. 26-bet.

³³ Haydarov N.X. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida korxonalar investitsion faoliyatidagi soliq munosabatlarini takomillashtirish masalasi I.f.n ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiya-T., 2003. 29-b

³⁴ Igonina .L.L. Инвестиции. Уч. пос-М Экономист. 2005. С. 23

³⁵ Нешитой А.С. Инвестиции. Учебник. 4-е изд. – М.: Дашков и КО, 2006. С. 13.

³⁶ Староверова Г.С., Медведов А.Ю., Сорокина И.В. Экономическая оценка инвестиций. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. С. 11.

³⁷ Подшиваленко и др. Инвестиции. Учеб. пос.3-е изд. – М.: КНОРУС, 2006. С. 7.

³⁸ Шарп У., Александр Г., Бейли Дж. Инвестиции. Пер. сангл.–М.: Инфра-М, 1997. С. 16, 979 с.

³⁹ Нешитой А.С. Инвестиции. Учебник. 4-е изд. – М.: Дашков и КО, 2006. С. 14.

sabab bo'ladi. Umumiy daromadda jamg'arish ulushining ortib borishi investitsiyalar hajmining o'sishiga olib keladi va aksincha. Ammo bu shart aholining davlatga ishonchi yuqori bo'lganda, davlat fuqarolarning investitsion faolligini ta'minlaganda va kafolatlaganda bajariladi.

METODOLOGIYA (Research Methodology)

Xalqaro va ichki investitsiyalarni jalb qilish va mavjud tendensiyalar orqali Samarqand viloyatida asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar va aholi jon boshiga to'g'ri keladigan investitsiyalarni jalb qilish muayyan darajadagi ilmiy yondashuvlarini talab etadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Iqtisodiyoti rivojlangan davlatlarda iqtisodiyotni yanada rivojlantirish uchun investitsiyalarni jalb qilishga alohida e'tibor berilmoqda. Ma'lumki investitsiyalarni ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishga jalb qilish orqali yangi ish o'rinlarini yaratish, aholi turmush farovonligini oshirish hamda inson kapitalini rivojlanishida , iqtisodiyotni divesifikatsiyalashda va moderinizatsiyalashda alohida ahamiyatga ega. Shunga ko'ra, investitsiyalarni jalb qilishda yagona davlat qonunchiligi emas balki, hududlar ijtimoiy-iqtisodiy holatidan kelib chiqib qonuniy ba'zani qaytadan ko'rib chiqishga e'tibor berilmoqda. Natijada investitsiya oqimi yildan-yilga oshib bormoqda.

1-jadval Samarqand viloyati bo'yicha asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar (joriy narxlarda. mlrd. so'mda)

Yillar	2011	2015	2019	2023	2024-yil yanvar-dekabr
Samarqand viloyati	1345,6	3237,2	10266,7	25717,1	29652,5
Samarqand Shahar	508,4	1695,7	4113,1	6236,2	9968,8
Kattaqo'rg'on shahar	4,4	55,3	159,1	292,4	703,6
Oqdaryo tumani	24,6	95,1	605,9	549,2	629,5
Bulung'ur tumani	20,2	73,1	333,0	730,4	769,4
Jomboy tumani	23,7	105,5	394,4	893,5	1716,3
Ishtixon tumani	22,0	85,6	458,6	475,8	650,0
Kattaqo'rg'on tumani	23,7	116,4	177,2	6501,8	1542,7
Qo'shrabot tumani	173,1	186,3	533,7	630,6	915,7
Narpay tumani	27,2	78,4	180,0	502,5	674,3
Payariq tumani	37,8	97,3	171,3	619,4	1556,6
Pastdarg'om tumani	33,4	107,8	577,7	1952,8	1869,9
Paxtachi tumani	17,6	68,6	268,8	426,0	689,4
Samarqand tumani	33,4	162,6	640,4	2843,8	2356,6
Nurobor tumani	23,7	76,2	373,2	1062,0	3416,6
Urgut tumani	84,4	144,6	767,0	1192,4	1180,2
Toyloq tumani	25,5	88,7	484,9	808,3	1012,8

Manba: muallif tomonidan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari asosida tuzilgan⁴⁰.

⁴⁰Muallif tomonidan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi Samarqand viloyati sam.stat.uz

Samarqand viloyatining asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalarni tahliliga e'tibor qilsak, viloyatda asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar hajmi 2011-yilda 124.2%ga o'sgan bo'lsa, ushbu ko'rsatgich 2015-yilda o'tgan yilga nisbatan 127.4% ga o'sgan. 2019-yilda esa o'tgan yilga nisbatan 145,4%ga o'sgan. 2023-yilda esa o'tgan yilga nisbatan 136%ga o'sgan. 2024-yil esa oxirgi o'n yillikga nisbatan 1167.2%ga o'sgan. Samarqand shahrida esa asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar tahlil qilinganda 2011-yilda o'tgan yilga nisbatan 132.8%ga o'sgan bo'lsa, 2015-yilga kelib bu ko'rsatgich o'tgan yilga nisbatan 132.7%ga o'sganini ko'rish mumkin. 2019- yilga kelib ea bu ko'rsatgich 162.4%ga o'sgan. 2023-yilda esa o'tgan yilga nisbatan 116.8%ga o'sgan. 2024-yilga kelib esa oxirgi o'n yillikga nisbatan 780.3 % ga o'sgan. Kattaqo'rg'on shahrida esa asosiy kapitalgan o'zlashtirilgan investitsiyalar esa 2011-yilda o'tgan yilga nisbatan 220.5%ga o'sgan bo'lsa 2024 yil oxiriga kelib oxirgi o'n yillikga nisbatan bu ko'rsatgich 2353.2%ga o'sgan. Tumanlar kesimida esa Oqdaryoda oxirgi o'n yillikda asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar esa 8506.8% ga o'sgan. Bulung'ur tumanida esa asosiy kapitalga o'zlashtirilga investitsiyalar esa 2011-yilga kelib o'tgan yilga nisbatan 114.4%ga o'sgan bo'sa 2024-yil oxiriga kelib esa bu ko'rsatgich oxirgi o'n yillikga nisbtan 1229.1%ga o'sgan. Jomboy tumanida esa 2011- yilda asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar esa o'tgan yilga nisbatan 123.2%a o'sgan bo'lsa, bu ko'rsatgich oxirgi o'n yillikga kelib 2715.7%ga o'sgan. Qolgan barcha tumanlarda ham asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar o'sganini ko'rish mumkin. 1-jadval

2-jadval

Samarqand viloyati bo'yicha asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar (joriy narxlarda. mlrd. so'mda)

Yillar	2011	2015	2019	2023	2024-yil yanvar-dekabr
Samarqand viloyati	407,9	912	2674,9	6177	6972,1
Samarqand Shahar	890,2	2559,3	7584,5	10770	16881,9
Kattaqo'rg'on shahar	121,4	659,1	1795,7	3105,7	7374,9
Oqdaryo tumani	197,6	655	3856,8	3209,2	3593,2
Bulung'ur tumani	147,9	430	1804,9	3657	3764,2
Jomboy tumani	207,4	686,4	2324,1	4773,6	8948,4
Ishtixon tumani	138,8	372,3	1830,7	1742,8	2329,1
Kattaqo'rg'on tumani	144,2	467,1	657,3	22353,9	5197,9
Qo'shrabot tumani	1920,7	1562,9	4114,9	4488,6	6399
Narpay tumani	166,6	400,2	855,1	2229,3	2938
Payariq tumani	145,3	474,1	693,8	2293,1	5627,8
Pastdarg'om tumani	91,3	213,1	1652,5	5150,7	4823
Paxtachi tumani	362,4	1220,7	1885	2818,6	4494,2
Samarqand tumani	264	331	2572,9	10529,9	8547,7
Nurobor tumani	312,4	709,2	2513,2	6595,6	20807,8
Urgut tumani	129,5	32,1	1531,2	2158,2	2085,5
Toyloq tumani	166,7	487,6	2446,5	3700,8	4527,6

Manba: muallif tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma’lumotlari asosida tuzilgan.

Samarqand viloyati aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan investitsiyalar tahlil qilinganda 2011-yilda o‘tgan yilga nisbatan 118,6%ga o‘sgan bo‘lsa, 2015-yilda o‘tgan yilga nisbatan 124,9%ga o‘sgan. 2019-yilga kelib o‘tgan yilga nisbatan 142,4%ga o‘sgan. 2023-yilda esa aholi jonboshiga to‘g‘ri keladigan investitsiyalar o‘tgan yilga nisbatan 133,1%ga o‘sgan. 2024-yil dekabr oyiga kelib esa oxirgi o‘n yillikga nisbatan aholi jon boshiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 955,1%ga o‘sgan. Samarqand shahrida esa aholi jon boshiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 2011-yilda o‘tgan yilga nisbatan 118,1%ga o‘sgan bo‘lsa 2015-yilga kelib bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 141,8%ga o‘sgan.2019-yilda bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 159,9%ga o‘sgan. 2024-yil dekabr oyiga kelib esa bu ko‘rsatgich oxirgi o‘n yillikga nisbatan 935,5%ga o‘sganligini ko‘rish mumkin. Kattaqo‘rg‘on shahrida esa aholi jon boshiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 2011-yilda o‘tgan yilga nisbatan 216,8%ga o‘sgan bo‘lsa 2015-yilga kelib bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 182,1%ga o‘sgan.2019-yilda bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 130,5%ga o‘sgan. 2024-yil dekabr oyiga kelib esa bu ko‘rsatgich oxirgi o‘n yillikga nisbatan 2037,3%ga o‘sganligini ko‘rish mumkin. Oqdaryo tumanida esa aholi jon boshiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 2011-yilda o‘tgan yilga nisbatan 101%ga o‘sgan bo‘lsa 2015-yilga kelib bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 125,7%ga o‘sgan.2019-yilda bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 179,2%ga o‘sgan. 2024-yil dekabr oyiga kelib esa bu ko‘rsatgich oxirgi o‘n yillikga nisbatan 689,5%ga o‘sganligini ko‘rish mumkin. Bulung‘ur tumanida esa aholi jon boshiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 2011-yilda o‘tgan yilga nisbatan 111,6%ga o‘sgan bo‘lsa 2015-yilga kelib bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 114,1%ga o‘sgan.2019-yilda bu ko‘rsatgich o‘tgan yilga nisbatan 139%ga o‘sgan. 2024-yil dekabr oyiga kelib esa bu ko‘rsatgich oxirgi o‘n yillikga nisbatan 998,7%ga o‘sganligini ko‘rish mumkin. 2-jadval

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiyalar iqtisodiy o‘shishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Ular yangi ish o‘rinlarini yaratish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, innovatsiyalarni rivojlantirish va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni ta‘minlash uchun, aholini daromadlarini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Investitsiyalar nafaqat korxonalarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, balki butun mamlakat iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish va barqaror rivojlanishiga hissa qo‘shadi. „Investitsiya deganda- kapitalni maqsadli safarbar etish orqali foyda olish, hamda korxonalar moliyaviy holatini yaxshilash, aholi bandligini ta‘minlash, balki butun mamlakat iqtisodiyotini rivjlantirish tushuniladi⁴¹.

Investitsiyalarni bozor iqtisodiyotidagi o‘rni va ahamiyati uchun quyidagi takliflarni berish mumkin:

⁴¹ Muallif ishlanmasi

- Investitsion muhitni yaxshilash-ya'ni huquqiy kafolatlarni mustahkamlash, korrupsiyani kamaytirish va investorlar uchun qulay sharoit yaratish zarur;
- Mahalliy va xorijiy investorlar uchun imtiyozlar berish-ya'ni sooliq yukini kamaytirish, kredit resurslari va subsidiyalar orqali investitsiyalar hajmini oshirish mumkin;
- Innovatsion va yuqorri texnologiyali loyihalarni qo'llab-quvvatlash;
- Kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash;
- Infratuzilmani rivojlantirish;
- Kapital bozorini rivojlantirish;
- Hududiy investitsiyalarni rag'batlantirish va boshqalar.

FOYDALANILGAN ADABIYOT RO'YXATI:

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil uchun mo'ljallangan eng muhim ustuvor vazifalar haqidagi Oliy Majlisra Murojaatnomasi. 2018-yil 28-dekabr.
2. O'zbekiston Respublikasining 2014-yil 9-dekabrda "Investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuniga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish haqida"gi O'RQ-380-sonli qonuni. 3-modda.
3. G'ozibekov. D. G' Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari. – T.: "Moliya" nashriyoti, 2003. 26-bet.
4. Haydarov N.X.Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida korxonalar investitsion faoliyatidagi soliq munosabatlarini takomillashtirish masalasi I.f.n ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiya-T.,2003. 29-b
5. Igolina .L.L Инвестиции. Уч. пос-М Экономист. 2005. С. 23
6. Нешиной А.С. Инвестиции. Учебник. 4-е изд. – М.: Дашков и КО, 2006. С. 13.
7. Староверова Г.С., Медведов А.Ю., Сорокина И.В. Экономическая оценка инвестиций. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2006. С. 11.
8. Подшиваленко и др. Инвестиции. Учеб. пос.3-е изд. – М.: КНОРУС, 2006. С. 7.
9. Шарп У., Александр Г., Бейли Дж. Инвестиции. Пер. сангл.–М.: Инфра-М, 1997. С. 16, 979 с.
10. Нешиной А.С. Инвестиции. Учебник. 4-е изд. – М.: Дашков и КО, 2006. С. 14.
11. Сергеев И.В., Веретенникова И.И. Организация и финансирования инвестиций. – М.: Финансы и статистика, 2001. 18-б.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi Samarqand viloyati sam.stat.uz
- WWW.lex.uz